

16. HOE NAAKTLAKKEN BESTRIJDEN IN UW MOESTUIN?

Naaktslakken kunnen 30 tot 40 keer hun gewicht wegvreten op één dag tijd en vormen zo een ware plaag voor sier- en moestuin. Maar het zijn ook nuttige dieren! Als u dit vaak ongeliefde diertje wat beter leert kennen en het een eigen plekje geeft in het ecosysteem van uw tuin, kunt u de schade beperken.

LEEFWIJZE EN ECOLOGISCHE ROL

Naaktslakken zijn nachtdieren die er vooral bij vochtig weer op uit trekken. Overdag graven ze zich in of houden ze zich schuil op natte, schaduwrijke plekken.

Een zachte winter is bevorderlijk voor het overleven van de eitjes en de jonge naaktslakken. Droge en koude winters zijn minder gunstig: negatieve temperaturen zijn dodelijk voor naaktslakken die zich niet hebben ingegraven, en bij temperaturen onder de 5°C neemt hun activiteit sterk af.

Naaktslakken voeden zich, afhankelijk van de soort, met zacht plantenweefsel, vruchten, mos, paddenstoelen en kadavers van kleine dieren. Ze zijn dus de eerste schakel in de afbraakketen van het organisch materiaal. Zo dragen ze bij aan het behoud van de biodiversiteit.

Ze vormen ook een voedselbron voor andere soorten, vooral vogels (merels, lijsters...), zoogdieren zoals mollen, egels, spitsmuizen, ratten... en kikkers en padden. Wanneer ze zich ongeremd gaan voortplanten, wijst dit op een verstoord evenwicht door het verdwijnen van hun natuurlijke vijanden.

“SAMENLEVEN” MET NAAKTLAKKEN

Naaktslakken zijn trouwe bezoekers van de tuin. Hoop dus niet dat u er voorgoed van verlost kunt raken. Maar geen paniek: er zijn verschillende oplossingen waarmee u uw kwetsbare groenten kunt beschermen.

De volgende handige tips kunnen u helpen de naaktslakkenpopulatie in uw moestuin in de hand te houden, voor een “vredig samenleven” met de slakken.

PREVENTIE

- **Bereid de bodem voor.** Spit uw tuin om in de winter en raap de slakken en hun eitjes op. Snij de slakken in twee, verdrink ze of gooi ze weg. Zorg dat de aarde er oneffen blijft, zodat de jonge slakjes er moeilijk overheen kunnen glijden. In de lente maakt u de grond fijn en raapt u de eerste slakjes op die aan de oppervlakte komen.
- **Schoffel** regelmatig om de eitjes te vernietigen.
- **Giet niet te veel**, want slakken zijn veel actiever bij hoge vochtigheid.
- **Zaai en plant uit:** het plantgoed kan zich beter verdedigen wanneer het in het blad staat. Zorg dus voor een snelle ontkieming en groei:
  - wacht tot de grond goed is opgewarmd;
  - leg de plantvoren enkele dagen voor het zaaien of uitplanten al open;
  - dompel de zadjes gedurende 12 uur onder in water;
  - bedek de zadjes zorgvuldig met aarde;
  - duw aan en bedek met mulch (bv. grasmaaisel).
- Zet omgekeerde **halve plastic flessen** over de jonge planten in hun prille groeifase (met de flessenhals naar boven gericht, maar met de dop eraf om lucht bij de plant te laten). Zo merken de naaktslakken de geur van de plantjes minder goed op. Strooi mulch rond de fles: giet 's morgens, geef voldoende water maar niet te vaak, en alleen aan de voet van het plantje.
- **Verwijder de schuilplaatsen** in de buurt van de moestuin waar de naaktslakken zich ophouden (bv. tuinafval op de grond).
- **Bescherm** uw compost tegen infiltratie van naaktslakken.
- Plaats slakkenwerende **barrières** rond uw gewassen. Maak deze zelf van droge, snijdende, scherpe materialen:
  - as (die u aanvult na elke regenbui);
  - houtzaagsel (bijvoorbeeld: een streep zaagsel van 0,5 tot 1 m lang en 5 cm dik, afgedekt met planken tegen de regen);
  - goten/geulen gevuld met water, verwelkte bladeren van de notelaar, koffiedrab (droog en te vervangen na elke regenbui);
  - naalden van naaldbomen;
  - fijngemaakte eierschalen.

Deze systemen blijken zeer doeltreffend om slakken van hun weg af te brengen, vooral bij droog weer. Bij vochtig weer moet het materiaal worden vervangen.

NATUURLIJKE BESTRIJDING

- **Regelmatig oprapen met de hand:** heel doeltreffend 's morgens vroeg of 's avonds laat, vooral bij vochtig weer, omdat de slakken dan in groten getale uitkomen, zodat u een groot deel van de volgroeide dieren kunt wegplukken. Snij ze in twee of verdrink ze.
- **Valstrikken en kunstmatige schuilplaatsen:** hier kunt u overdag slakken verzamelen (bijvoorbeeld op een natte dweil of onder een omgekeerde bloempot of een tegel in de schaduw van planten, waar de slakken onder kunnen glijden). Als u naaktslakken verplettert onder hun schuilplaats, maakt u de val nog aantrekkelijker voor hun soortgenoten.
- **Valstrikken en lokaas:** maak valstrikken met houten planken, stukken karton of lokaas zoals zemelen, mout of de schillen van uitgeperste sinaasappelen. Leg ze rond de

moestuin (2 per m² maximum). Bezoek uw slakkenvallen zo vaak u kunt ('s avonds of 's morgens vroeg). Haal de slakken uit de vallen en snij ze in twee of verdrink ze.

- **Biervallen** kunnen doeltreffend zijn, maar trekken ook de naaktslakken van de buren aan (tot 100 meter van de val). Een ander nadeel is dat er ook egels en andere natuurlijke vijanden van de slak op afkomen. Deze valstrikken zijn makkelijk zelf te maken: zet een bakje in de grond, met de bovenrand op grondniveau. Vul het voor de helft met bier (of suikerwater) en scherm het af tegen de regen. Ververs de inhoud van het bakje om de 2 tot 3 dagen. De naaktslakken komen op het bier af en verdrinken erin.
- **Biologische bestrijding:** in gespecialiseerde handelszaken kunt u aaltjes (nematoden) kopen. Dit zijn parasieten die alleen naaktslakken vernietigen.
- **Afstotende planten:** plant ze rond de moestuin. Goudsbloem, afrikaantje, bernage... houden naaktslakken en andere gewasvernielers op een afstand. Opgelet: afrikaantjes kunt u niet samen gebruiken met nematoden in poedervorm (zie hoger), omdat de plant stoffen afscheidt die de nematoden in de grond doden. Ook kruidkers, mosterd (1,5 tot 2 meter) en witte klaver (2 tot 3 meter) stoten naaktslakken af.
- Plant **enkele rijen uien** aan: door de geur raken de slakken helemaal het noorden kwijt.
- **Adopteer een "Indische loopeend":** deze soort is verlekkerd op naaktslakken.
- De belangrijkste taak blijft echter weggelegd voor **de natuurlijke vijanden** van de naaktslak, zoals egels, loopkevers, padden, kikkers, vogels... Laat dus enkele plekjes in uw tuin **verwilder**, als schuilplaats voor deze nuttige roofdieren én als voorraadkast voor de naaktslakken, die hun bezoekjes aan de moestuin al snel zullen beperken. Deze verwilderde hoekjes zijn ook interessant om andere gewasvernielers te bestrijden, zoals de bladluise, de wortelvlies, de aardvlo... De naaktslak is niet de enige smulpaap die zit te azen op onze groenten!

Foto 2: *Goudsbloem*
(*calendula officinalis*)

Foto 2:
Afrikaantje
(*tagetes patula*)

Foto 3: *Bernage* (*Borago officinalis L.*)

GIER EN ANDERE PRODUCTEN TEGEN NAAKTSLAKKEN

GIER

- **Slakkengier:** verzamel een vijftigtal naaktslakken in een emmer, overgiet ze met 2 liter heet water en vul de emmer verder met koud water. Laat 2 weken trekken en giet door een filter. Giet het goedje op de grond, bij droog weer, maar zeker niet op de planten. Doe dit opnieuw nadat het heeft geregend.
- **Rabarbergier:** laat 500 gram verse rabarberbladeren gedurende 5 dagen trekken in 5 liter water. Verdun vervolgens in 5 volumes water. Het resultaat is een afstotende en stinkende purine die u rond de belaagde planten giet.

ECOLOGISCHE PRODUCTEN

In de handel (zie lijst met nuttige adressen onderaan) zijn tal van **ecologische producten** te koop die hun nut bewijzen in de biologische teelt:

1. Slakkenkorrel is een lokstof die de dood van naaktslakken veroorzaakt doordat ze de honger wegneemt en de slijmproductie stopt. De korrels zijn onschadelijk voor de mens, voor huisdieren en andere nuttige beestjes in de tuin omdat de actieve stof op basis van ijzerfosfaat ook in de natuur voorkomt. Het residu na gebruik wordt door micro-organismen in de bodem omgezet in onontbeerlijke stoffen die uw planten opnemen. Hieronder vindt u een overzicht van de meest doeltreffende korrels van de nieuwe generatie:

- De “**Escar Go**”-korrels van het merk **Ecostyle** (uit te strooien van maart tot oktober) hebben het voordeel dat ze geen slijmsporen achterlaten omdat de naaktslakken zich terugtrekken en in hun schuilplaats blijven zitten tot hun dood. De korrels ontbinden bij hevige regen, zodat u regelmatig moet strooien.

Tout Allant Vert.com

- **Ferramol**® is een gepatenteerd antislakkenmiddel van de firma **Neudorff**® met EcoCare-label. Het heeft het voordeel dat het niet brokkelig is en bestand is tegen regen.

2. Nematoden in poedervorm (Phasmarhabditis hermaphrodita) “Nemaslug”: dit zijn

microscopische wormpjes die in de grond leven en actief parasiteren op naaktslakken, zelfs in de diepere grondlagen. De nematoden zijn te koop in tuincentra of op het internet, in de vorm van een poeder dat in water moet worden opgelost. Giet het mengsel over de hele moestuin en errond, en enkele dagen later zijn de slakken dood. (Herhaal de behandeling gedurende een periode van 1 tot 2 maanden.) De behandeling is zeer doeltreffend en volledig natuurlijk omdat de nematoden

natuurlijke parasieten van de naaktslak zijn.

3. De **SHOCKA-ro!** tegen naaktslakken is een weefsel dat doordrenkt is met koper, een stof die naaktslakken en huisjesslakken niet verdragen. Het systeem doodt de slakken niet, maar creëert barrières waardoor ze hun oriëntatie kwijtraken en geen schade meer kunnen aanrichten. Deze gepatenteerde methode heeft zijn diensten al bewezen en wordt gebruikt door professionele tuinbouwers.

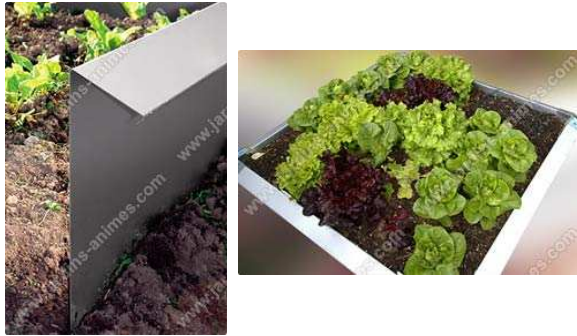
De rol is een zeer handige vorm van gewasbescherming (planten, fruit, groenten, bloemen) en is onschadelijk en ecologisch. Hij is verkrijgbaar in twee vormen die u afsnijdt in het formaat dat u nodig hebt (30 cm X 1,5 m of 15 cm X 10 m).

In de winkel vindt u ook rollen kopertape tegen slakken die met hetzelfde doel wordt gebruikt.

4. Boordjes tegen slakken

- Barrières met een uitstekende rand vormen onoverkomelijke hindernissen voor buikpotigen. Ze zijn te koop in pakketten: monteer de 4 rechte stukken van 1 meter (verzinkte staalplaat die niet roest) met 4 hoeken die ineengrijpen, en u krijgt een doeltreffende bescherming voor vierkante moestuinen.

- Een barrière van hoekige lavakorrels, onschadelijk voor planten, huisdieren en kinderen. Vermeng de korrels met de grond, voor een luchtigere bodem en een betere afwatering. De korrels lossen niet op in regenwater. Ze vormen een mechanische hindernis voor naaktslakken als u ze uitstrooit op de grond, bijvoorbeeld in een strook van minimum 5 mm breed en ongeveer 1 cm dik rond de plant.

CHEMISCHE BESTRIJDING: ALLEEN ALS U ECHT GEEN ANDERE UITWEG ZIET!

Insecticiden kunnen de gezondheid en het leefmilieu schaden. Ze kunnen onopzettelijk vergiftigen (acute toxiciteit) of de voortplanting en de ontwikkeling van de foetus schaden, de immuniteit verzwakken, het zenuwstelsel aantasten. Tal van kankerverwekkende of hormoonverstorende insecticiden werken lang door, zelfs bij lage dosis, en in synergie met andere pesticiden of pollutanten in onze omgeving.

Gebruik vooral geen molluskiciden (bestrijdingsmiddel tegen slakken in het algemeen) of heliden (tegen de huisjesslak) in uw moestuin: ze bevatten zeer giftige chemische bestanddelen zoals metaldehyde, Bitrex® of andere afstotende middelen. Ze zijn uiterst gevaarlijk voor huisdieren én wilde dieren (waaronder veel natuurlijke vijanden tegen naaktslakken), omdat hun chemische bestanddelen mobiel zijn in de bodem en doordringen in het milieu doordat ze het grondwater vervuilen. Gebruik ze dus liever niet, zelfs niet in een siertuin.

Denkt u ondanks alles toch pesticiden nodig te hebben, lees dan aandachtig de bijsluiter. Kijk na welke werkzame stoffen erin zitten en informeer u over hun eigenschappen. Hou u aan de veiligheidsaanbevelingen. Breng lege verpakkingen binnen bij uw ophaler van klein chemisch afval.

NUTTIGE ADRESSEN VOOR DE AANKOOP VAN DEZE PRODUCTEN (ONVOLLEDIGE LIJST)

<p>Het tuincentrum van Boerderij Nos Pilifs Trassersweg 347, 1120 Brussel 02 262 11 06 www.fermenospilifs.be</p>	<p>Pépinières de Boitsfort Aartshertogenlaan 76 1170 Watermaal-Bosvoorde 02 673 73 73 www.pepiniere.be</p>	<p>Vert j'espère Spiraallaan 45 1200 Sint-Lambrechts-Woluwe 02 779 21 49</p>
<p>La Serre Outil asbl Stokkelsesteenweg 377 1150 – Sint-Pieters-Woluwe 02 762 80 73 www.laserreoutil.be</p>	<p>Garden center Wemmel Zijp 23 1780 Wemmel 02 460 30 72</p>	<p>Oh! green Rue du Genistroit, 1-3 1348 Louvain-la-neuve 010 48 94 89</p>

Ter informatie: een deel van deze producten vindt u ook bij Brico en Colruyt.

!!!! Wilt u graag opgenomen worden in de lijst? Neem dan contact op met mcgeleyn@leefmilieu.irisnet.be !!!!

